

Maailman opettajien päivä: Aikuisopettajuuden tulevaisuus

Seija Mahlamäki-Kultanen
Johtaja
HAMK
Ammatillinen
opettajakorkeakoulu

Esityksen rakenne

- Esitän viisi väitettä, joiden taustaksi kuvaan tutkimuksen ja koulutuksen kehittämistyön tuloksia
- Keskustelemme yhdessä väitteistä kunkin väitteen jälkeen
 - Ovatko väitteet totta?
 - Mitä väite tarkoittaa aikuisopettajuuden tulevaisuudelle? Vahvistuuko vai heikkeneekö aikuisopettajuus?
 - Mitä toimenpiteitä tarvitaan väitteen johdosta?
 - Kenen on tartuttava toimeen?

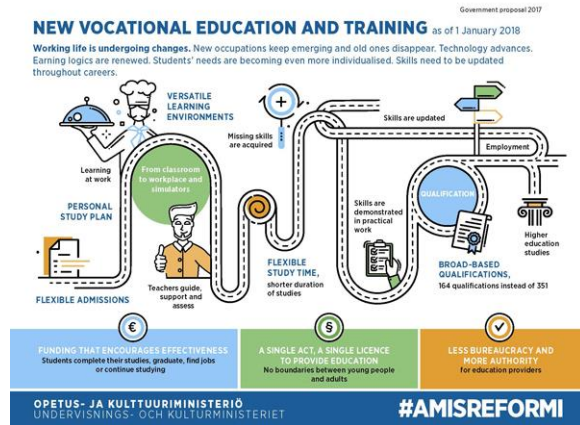
Väite 1.

- Aikuisopettajuudessa on kehitetty tulevaisuuden koulutuksen keskeisiä piirteitä. Ne siirtyvät nyt osaksi kaikkea koulutusta.

Väitteen 1. perusteluita

- Henkilökohtaistaminen -> Uusi ammatillisen koulutuksen malli
- Ammattikorkeakoulujen pedagogiset painotukset
- Noste-ohjelman ohjausmalli -> ohjaamot
- Noste-ohjelma -> koulutus toteutetaan työpaikalla

Ammatillisen koulutuksen malli

AMK- pedagogiikka

- Ammattikorkeakouluilla opetussuunnitelmallinen autonomia
- Opetussuunnitelmissa paljon yhteisiä painotuksia (Carvalho, Friman & Mahlamäki-Kultanen, julkaisematon käsikirjoitus)
- Yhteiset pedagogiset painotukset sisältävät aikuisopettajuuden keskeisiä elementtejä

Väite 2. Aikuisopettajuus muuttuu ja siinä korostuu opettajan yksilöllinen osaamisidentiteetti

- Oppilaitosmuotojen sulautuminen ja monimuotoiset oppilaitosyhdistelmät sekä toisella asteella, korkeakouluissa ja vapaassa sivistystyössä
- Hankemuotoinen työ edellyttää osaamisen esilletuontia, yhteisten osaamisten esittämistä ja omaperäistä yhdistämistä hankekilpailussa voittamiseksi
- Osaamisen strateginen

Perusteluita

- Opettaja määrittää osaamisensa uudelleen tilanteiden ja yhteistyösuhteiden vaihtuessa
- Kansallisessa opettajankoulutuksen kehittämistyössä korostetaan osaamista ja oppijaa
- ikäryhmäjaottelun sijaan

Opettajankoulutusfoorumin strategiset tavoitteet

- Kuusi tavoitetta, joissa mukana kaikki opettajat ja opettajankoulutus varhaiskasvatuksesta korkeasteelle
 - Opettajan osaaminen kokonaisuudeksi
 - Ennakoinnilla ja valinnoilla vetovoimaa
 - Opettajat uutta luoviksi osaajiksi ja oppijat keskiöön
 - Opettajankoulutus vahvaksi yhteistyöllä
 - Osaavalla johtamisella oppilaitos oppivaksi ja kehittyväksi yhteisöksi
 - Vahvistetaan opettajankoulutuksen tutkimusperustaisuutta

toimenpiteitä

<https://minedu.fi/opettajankoulutusfoorumi>

- Selvitykset ja jaostotyöskentely -> Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma ja strategiset kehittämislinjaukset
- Kaikkien opettajien yhteinen osaamiskuvaukset
- Kehittämishankkeet ja niiden tuki
 - Kaksi hakukierrosta
 - Mittava määrä hyviä kehittämishankkeita
 - Toisella kierroksella hakemuksia aikuisopettajuuden näkökulmasta
- Opettajankoulutusfoorumin kokoukset ja tiedotustilaisuudet

GOVERNMENT
KEY PROJECT

TEACHER EDUCATION DEVELOPMENT PROGRAMME

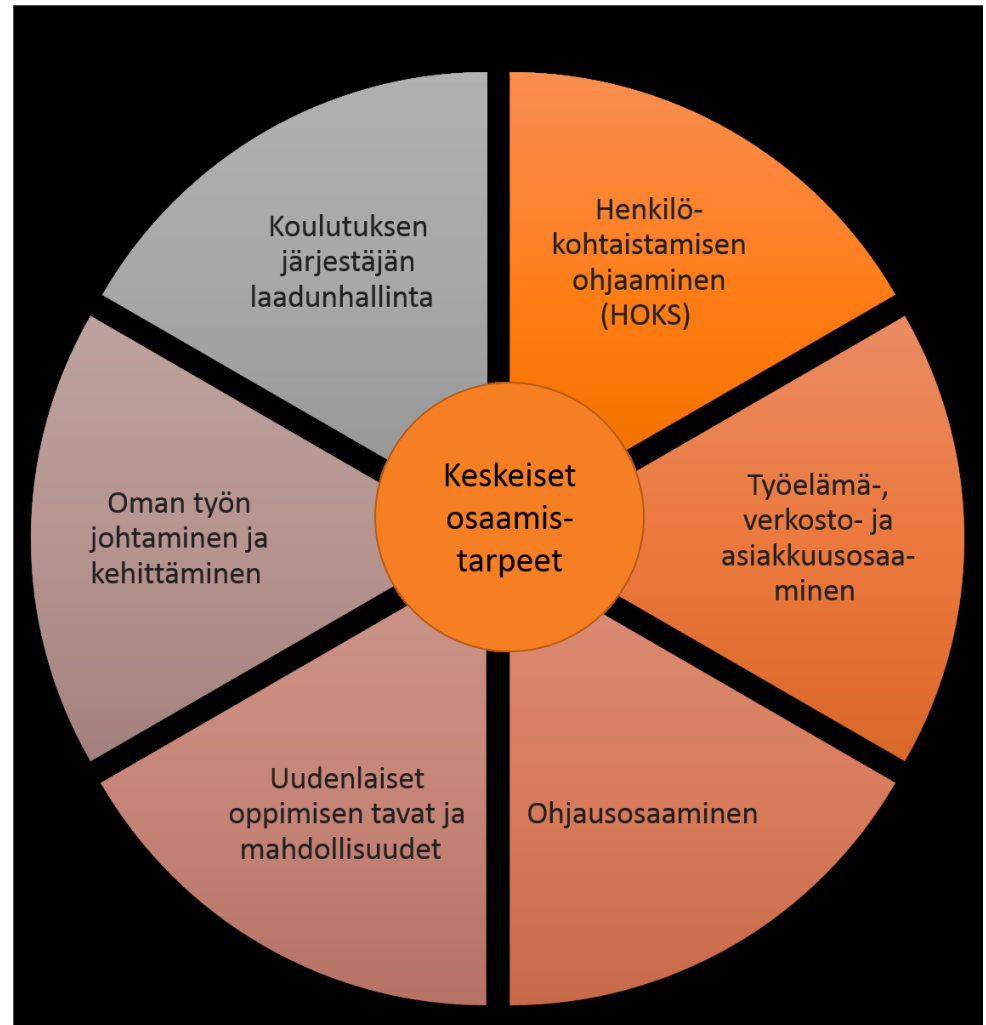
Kehittämisohjjelma

- Kattaa kaiken opettajankoulutuksen
- Prosessin aikana käytiin runsaasti keskustelua yhteisten käsitteiden ja yhteisen visuaalisen ilmeen löytämiseksi
- Lopputuloksessa halutaan korostaa yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutusta

Parasta osaamista - osaamistarvesel vitys

Lähde:

Heinilä, H., Holmlund-Norren, C.,
Kilja, P. Niskanen, A., Raudasoja,
A., Tapani, A. & Turunen K. 2018.
Rohkeasti uudistumaan! Opetus-
ja ohjaushenkilöstön
osaamistarpeet –raportti. Parasta
osaamista verkostohanke 3/2018

Keskustelu 2.

- Ovatko väitteet totta?
 - Mitä väite tarkoittaa aikuisopettajuuden tulevaisuudelle?
 - Mitä toimenpiteitä tarvitaan väitteen johdosta ja kenen tulee toimia?
- Täydennä

Väite 3.

- Aikuisten oppimisen merkitys kasvaa ja monipuolistuu, mikä vahvistaa myös aikuisopettajuutta

Väite 3. Perusteluita

- Työelämän muutosnopeus kiihtyy
- Ihmisten elämismaailmat ja itsensä toteuttamisen tarpeet eriytyvät ja tarvitaan tukea uudenlaisiin hyvinvointihaasteisiin
- Aikuisopiskelun moninaiset hyödyt, esim.
https://kansalaisopistojenliitto.fi/wp-content/uploads/2016/02/2015_kansalaisopisto-opiskelun_hyodyt.pdf
- Koulutusjärjestelmä reagoi aikuisten työssä olevien oppimisen tarpeisiin sekä toisella asteella että korkea-asteella
 - Erikoistumiskoulutukset
 - Erilliset laajat osaamiskokonaisuudet
 - Moduulien myynti

Keskustelu 3.

- Ovatko väitteet totta?
- Mitä väite tarkoittaa aikuisopettajuuden tulevaisuudelle?
- Mitä toimenpiteitä tarvitaan väitteen johdosta ja kenen tulee toimia?

- Täydennä

Väite 4.

Perusteluita

- Aikuisopettajat liittyvät työssään yhä useammin yhteen asiakaslähtöisesti. Rahoitusmuodot hälventävät ikäryhmäjaottelua.
- Ammattien rajat hälvenevät. Tutkintojen tuottama osaaminen ei enää liity suoraan yhteen ammattiin.
- Opintojen yleissivistävää tai ammatillista luonnetta on yhä haastavampi eritellä.

Urareitti

- korkeasti koulutetun maahan muuttaneen osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen viitekehys, ESR-hanke 2015–2018

HANKKEEN TULOKSIA JA SELVITYKSIÄ

Minäpystyvyyden tukeminen

Digitaalinen itsearviointiväline

Uraohjekset-kielikoulutus liiketalouden opiskelijoille

Korkeakouluopintoihin valmentava koulutus

Diplomimalli liiketalouden ja tekniikan opiskelijoille

KOTOUTUMISKOULUTUS

ENNEN KORKEAKOULUOPINTOJA

Ammatillisen opettajan osaaminen ja koulutus

Sairaanhoitajien näkemyksiä ammatillisesta osaamisesta ja kielitaidosta

Sairaanhoitajien osaamisen arviointi

Sairaanhoitajien moduulirakenteinen täydennyskoulutus

Osaaminen työelämässä

Työelämän kieli- ja viestintäkoulutus

KORKEAKOULUOPINNOT

TYÖELÄMÄ

OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN

KIELITAITO

Sujuvoitetaan urareittejä, nopeutetaan työllistymistä, hyödynnetään osaamista, minimoidaan päällekkäistä kouluttautumista, ohjataan lisä- ja jatkokoulutukseen, edistetään osallistumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

www.hamk.fi/urareitti

Centria

Diak

jamk.fi

LAUREA

HAMK

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

European Union

LAUREA

LAPIN AMK

Metropolia

TAMK

TURKU AMK

Uudenmaan AMK

Uudenmaan AMK

HAMK HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Keskustelu 4.

- Ovatko väitteet totta?
- Mitä väite tarkoittaa aikuisopettajuuden tulevaisuudelle?
- Mitä toimenpiteitä tarvitaan väitteen johdosta ja kenen tulee toimia?

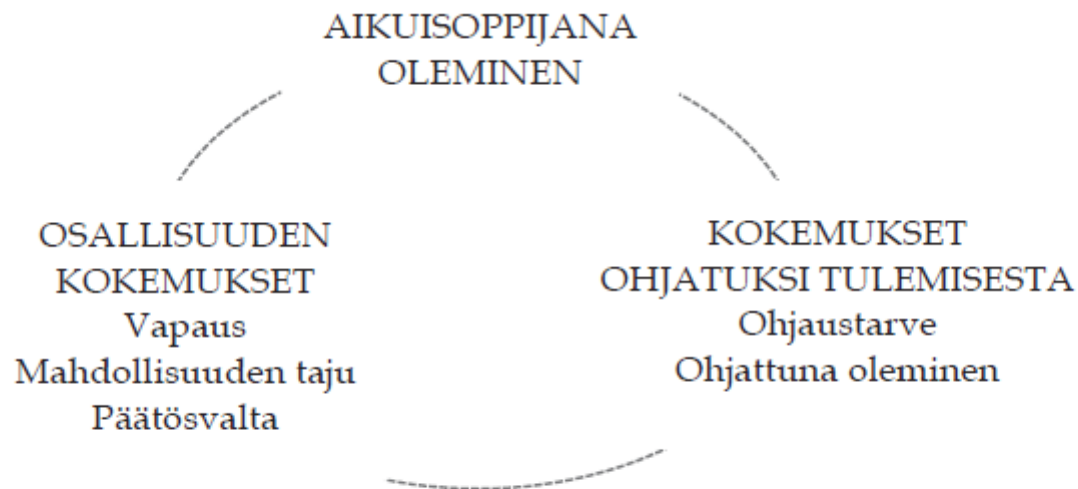
- Täydennä

Väite 5.

- Oppimisen henkilökohtaistuminen on aikuisopettajuuden pysyvä piirre ja vahva ydin. Se muuttaa opettajan roolin, mutta ei vähennä sen merkitystä.

Kilja, P. 2018. Opintojen
henkilökohtaistaminen
aikuisoppijoiden kokemana –
Eksistentiaalis-fenomenologinen
tutkimus
näyttötutkintomestarikoulutukse
n kontekstissa

Kilja, P. 2018.

KUVIO 2 Aikuisoppijoiden opintojen henkilökohtaistamisen yleinen merkitysverkosto

Kilja, P. 2018.

TAULUKKO 1 Yksilöllistämisen ja henkilökohtaistamisen vertailu

	Yksilöllistäminen, oppimisen yksilöllistäminen	Henkilökohtaistaminen, oppimisen henkilökohtaistaminen
Leimaavaa	Yksilöllisyys, yksin tekeminen, opettajajohtoisuus	Yhteisöllisyys, oppimisyhteisöt, oppijajohtoisuus
Oppijan osallistuminen	Opettaja säätelee opetusta, räätälöi opetusta ja oppimista oppijan tarpeiden mukaisesti; opettajasta riippuvaisuus	Oppija määrittää oppimistaan ja osallistuu oppimisen suunnitteluun; oppija voi valita, miten ja missä oppii
Oppijan tavoitteet	Opettaja määrittää yhtenäiset tavoitteet	Oppija asettaa tavoitteet ja seuraa niiden saavuttamista opettajan ohjauksen avulla
Oppijan tarpeet	Opettaja mukauttaa yksittäisten oppijoiden oppimistarpeet	Oppimista ohjaavat oppijan intressit, kyvyt, intohimot ja toiveet
Oppimisen tukitoimet	Opettaja huomioi ja noudattaa erityisopettajien suosituksia; opettaja valitsee tukitoimet yksittäisten oppijoiden tarpeiden mukaisesti	Oppija varmistaa oppimisen taidot; oppija hyödyntää digitaalisuutta; oppija hyödyntää vertaistukea, asiantuntijoita ja ohjausta
Arviointi	Oppimistavoitteiden määrittäminen määrinä, suoritusperusteisuus; opitun ja ei-opitun seuranta	Arviointi ja palaute ohjaavat oppimista; oppija seuraa oppimistaan; huomio opituksessa, osaamisessa ja oppimisen reflektoinnissa
Opetussuunnitelma	Pysyy samana kaikille oppijoille, vaikka yksilöllisiä oppimisjärjestelyitä tehdäänkin	Voidaan muuttaa yksittäisen oppijan lähtötilanteen ja tarpeiden mukaan: henkilökohtainen opintosuunnitelma
Merkitykset	Opettaja seuraa oppimista läsnäolojen ja oppimistuloksien avulla	Osaaminen ratkaisee; oppija arvioi osaamistaan, reflektoi oppimaansa

Keskustelu 5.

- Ovatko väitteet totta?
- Mitä väitteet tarkoittavat aikuisopettajuuden tulevaisuudelle?
- Mitä toimenpiteitä tarvitaan väitteen johdosta ja kenen tulee toimia?
- Täydennä

Yhdessä eteenpäin kohti tulevaisuuden aikuisopettajuutta!

Seija Mahlamäki-Kultanen,
seija.mahlamaki-
kultanen@hamk.fi